BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul al 56-lea
12 Pagini

EXEMPLARUL { In România 3 lei / In străinătate 6 lei

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. Nr. 24.464/939

Nr. 227 Duminică 20 August 1939
12 Pagini P IIII

ABONAMENTE
IN ȚARA
Lei 200 pe 3 luni
Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80
In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

ABONAMENTE
IN TARĂ
pe un an la
UNIVERSUL COPIILOR
ZIARUL CĂLĂTORIILOR,
VESELIA, RADIO UNIV.
și UNIV. LITERAR câte 220 lei
ILUSTR. ROMÂNĂ
și UNIV.-SPORT
câte 500 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar:
„UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE 3.30.15

DIRECTOR
ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

Pentru ridicarea satelor

Este în adevăr impresionantă, prin dragostea de care e pătrunsă pentru pătura țărănească și prin sinceritatea expunerei, scrisoarea ce ne trimite un distins general-medic în rezervă. Fiu de preot dela țară, d-sa, cu toate că necesitățile vieții și cariera ce-și formase, îl făcuseră să trăiască în alt mediu, n'a rupt însă contactul cu satul natal și nici cu locuitorii lui, pe cari a căutat să-i cerceteze cât mai des și să le cunoască nevoile cât mai de aproape.

Vorbește deci ca fiu de țăran, ca prieten al lor și ca un cunoscător al condițiunilor în care trăesc țăranii. In acelaș timp, și ca om, care a călătorit și a văzut stările de lucruri de prin alte țări.

Iată, întors de curând dintr'o călătorie făcută în America, unde, între altele, a vizitat expoziția dela New-York, are ocazia să constate și bucuria să declare că, în unele privinți, și noi românii ne prezintăm bine și că avem ce arăta străinilor, cari, din ce în ce mai numeroși, vin să ne cunoască țara și poporul.

Simte însă o durere sufletească, pe care o împărtășim cu toții, în fața dezechilibrului social ce se face tot mai vădit: progres continuu și în toate domeniile la orașe, stare aproape staționară la sate. In deosebi, îl izbește faptul că școala rurală, dacă a împărtășit copiilor de țărani învățătura de carte, în schimb, n'a contribuit într'un grad cât de cât simțitor la educația țăranului, la îmbunătățirea condițunilor lui de trai.

„Dacă, scrie stimatul corespondent, treci printr'un sat dela un capăt la altul, nu se deosebește gospodăria unui absolvent al școalei rurale de aceea a unui neștiutor de carte. De ce? Oare nu din lipsa de educație?"

După ce răspunde întrebării în mod afirmativ, d-sa cere ca învățătorii să dea laturei educative a copiilor o atenție mai mare, aceasta cu atât mai mult, cu cât părinții acestor copii n'au timp liber, fiind ocupați toată ziua la munca de pe câmp.

De acord. Invățătorii să îngrijească într'o măsură mai mare de ceeace se înțelege prin „educația copiilor". Ne îngăduim însă să observăm, că atâta nu e deajuns. Nu se poate cere numai dela învățători să deslege ei singuri o problemă așa de complicată, cum, netăgăduit, este problema ridicării satelor, și care prezintă atâtea aspecte. Suntem convinși — convingere întemeiată și pe constatări personale— că, atât la școală în orele de clasă, cât și în activitatea lor extra-școlară, învățătorii au grija să dea copiilor și oamenilor maturi povețe bune și îndrumări folositoare. Dacă efectul lor nu se vede în măsura dorită, cauzele trebuesc căutate în altă parte decât în puținul zel de care ar face învățătorii dovadă.

Iată, să începem cu învățătorul. Pentru ca spusele lui să aibă răsunet și greutate, trebue ca mai întâi el însuși să se prezinte în condițiuni, care să-i înlesnească succesul misiunii sale educative. Ca să fim mai lămuriți, spunem că trebue ca aceia cărora la zile mari le spunem „apostolii satelor și luminătorii neamului", să aibă un salariu, care să-i scutească de frământările și grijile pentru existența zilnică și de umilințele inevitabile, la care este expus orice om strâmtorat materialmente.

Dar, precum se știe, problema ridicării satelor are și o importantă latură economică. Există doar o strânsă legătură între starea materială a unui individ sau unei colectivități și necesitatea de însușire a culturii și de îmbunătățire a condițiunilor de trai zilnic.

Ofensiva sanitară, așa cum dela o vreme încoace a început a se desfășura la sate, promite să aibă urmări bune asupra sănătății țărănimei. In această privință, un punct îngrijorător îl constitue faptul, arătat de statistici, că natalitatea începe a fi în scădere și în sânul populației rurale. E un rău, care trebue combătut, iar unul din cele mai bune mijloace de combatere sunt măsurile pentru îmbunătățirea situației economice.

Intrucât se atinge de latura propriu zisă a educației, care a făcut obiectul scrisorii onoratului corespondent, la aceasta sforțările, ce se cer învățătorilor, trebuesc întregite printr'o colaborare armonioasă a Școalei cu Biserica și cu toți prietenii adevărați ai țărănimii.

CONFERINȚĂ INTERNAȚIONALĂ?

de I. LUGOSIANU

Ideia unei conferințe internaționale menite să evite un conflict armat general prin negocieri pașnice în vederea rezolvării neînțelegerilor existente își face drum în mare parte în coloanele ziarelor și în oarecare măsură și în preocupările oamenilor politici responsabili. Se afirmă din ce în ce mai stăruitor că Sfântul Scaun, cu răbdarea și discreția sa obișnuită, ar urmări reunirea unei conferințe internaționale, pe care prin demersuri diplomatice ar pregăti-o de mai multe luni și se afirmă că în Italia o asemenea inițiativă n'ar fi privită fără simpatie în cercurile politice. Numeroase svonuri sau articole de presă ori inițiative personale, ca aceia a Senatorului american izolaționist Hamilton Fish Armstrong, despre un armistițiu internațional de 30 de zile, despre posibilitatea unui arbitraj, a unei mediațiuni neutre sau a unei conferințe de pace înțreține pe planul actualității ideia negocierilor înainte de conflict și pentru a evita un conflict.

Manevră politică de astăzi, posibilitate istorică de mâine ori simplu svon de presă, ideia unei conferințe internaționale merită să fie examinată mai de aproape fie că ar fi datorită încrederii idealiste întârziate în virtutea conferințelor, fie că ar fi inspirată de speranța supremă de a ocoli un conflict fără precedent în istorie.

Conferință de pace înainte de război, o asemenea reuniune internațională ar trebui să lichideze toate problemele, care într'altfel și-ar căuta deslegarea într'un conflict armat. Ea ar trebui să consacre cu anticipație rezultatele războiului, care n'ar isbucni. Intr'o asemenea conferință, cei cari cer ar trebui să primească; cei cari refuză ar trebui să dea pentru ca pacea să poată fi restabilită. Mai mult de cât atât, prin liberul consimțământ al tuturor, ar fi indispensabil ca negociatorii să-și dea puternice garanții reciproce — și în primul rând garanții de dezarmare — pentru ca pacea să poată fi definitiv menținută în viitor.

Simpla enunțare a problemei arată uriașele greutăți de care s'ar lovi niște negociatori, cu armele în mână.

Este evident că o conferință de pace anticipată n'ar putea consacra un simplu acord al Marilor Puteri, în dauna Statelor mijlocii sau mici, care ar plăti prețul păcii. Adânca reacțiune provocată pretutindeni de acordul de la Muenchen, cursul luat în ultimele cinci luni de politica Puterilor occidentale și hotărirea absolută de a se apăra cu orice preț, a țărilor mijlocii sau mici, dovedesc imposibilitatea unei asemenea soluții.

Ea n'ar putea consfinți deasemenea nici o modificare teritorială a ordinii imperiale actuale a lumii. Marile puteri apusene consideră ca vitale interesele lor imperiale și n'ar putea face din ele obiecte de discuție. Ea n'ar putea duce în fine la un simplu armistițiu, care ar menținea situația actuală a înarmărilor, după ce anumite concesiuni ar fi schimbat echilibrul politic și strategic al forțelor în prezență.

Atitudinea luată de cercurile conducătoare, de presa sau de opiniile publice ale Marilor puteri, dovedește și ea cât de serioase piedici stau în calea unei astfel de conferințe.

In Germania se afirmă că problema Danzigului nu poate forma obiectul unei tranzacții și că o conferință nu ar fi posibilă decât după admiterea „de jure" a alipirii Danzigului la Reich. Unirea de fapt a acestuia și chestiunile tehnice în legătură cu ea ar putea fi ulterior reglementate prin negocieri. Mai mult decât atât, de câteva zile presa germană prin organe de importanța lui „Berliner Boersen Zeitung" pune și problema teritorială a coridorului polonez.

Este evident că pentru Polonia un asemenea punct de vedere este inacceptabil. Admiterea de drept a alipirii Danzigului la Reich ar constitui o recunoaștere a legitimității revendicărilor germane și ar mina însăși temelia politicii de apărare a independenței polone, de care este condiționată obligația de asistență a Marilor puteri occidentale.

(Continuare in pag. 2-a)

D. Winston Churchill vizitează linia Maginot

Cunoscutul bărbat de stat englez, d. Winston Churchill, a fost invitat de Marele Stat Major francez să viziteze linia Maginot. Iată-l, în cliseul nostru, alături de d. general Georges, care l'a primit la sosirea în Paris.

Ungurii atacă cu focuri de armă o patrulă de grăniceri români

Un soldat impușcat mortal; un sergent străpuns cu baioneta, iar un soldat sanitar dispărut

O patrulă de grăniceri dela pichetul Ateiașul Nou (Bihor) făcând controlul frontierei, a fost atacată pe furiș în viile Homog lângă borna No. 10. S'au tras asupra patrulei mai multe focuri de armă.

Un soldat a fost împușcat pe la spate și a murit; un sergent a fost străpuns cu baioneta și e în stare foarte gravă, iar un soldat sanitar care însoțea patrula pentru inspecție sanitară a dispărut.

La locul agresiunii s'au găsit mai multe tuburi de cartușe model 95 maghiar.

*

Sergentul Chiosa Nicolae înainte de a intra în comă a făcut declarații care concordă cu alte elemente ale anchetei și din care rezultă că 4 soldați maghiari cari se găseau pe teritoriul românesc au încercat să intre în vorbă cu soldații români. Patrula noastră trecând înainte, au eșit din porumb încă 6 soldați unguri și cu toții au deschis focul asupra patrulei românești.

Declarațiile sergentului Chiosa Nicolae concordă cu urmele pașilor și cu urmele de luptă constatate, precum și cu încărcătoarele și tuburile de cartușe maghiare găsite la fața locului.

D-nii Chamberlain și Halifax examinează situația

Londra, 17 (Rador). — **Se anunță că Marți, d-nii Chamberlain și Halifax se vor întâlni la Londra, pentru a examina situația internațională.**

—oxo❖oxo—

Un bazin flotant pentru marile vase de război franceze

Paris, 17 (Rador). — In portul Saint Nazaire s'a inaugurat azi o poartă enormă care va realiza un bazin flotant destinat construcției marilor vase de război.

Este vorba în special de construirea crucișătorului „Jean Bart", de 35.000 tone, care a fost terminat. Acest cuirasat a trebuit să fie divizat în trei părți pentrucă nici un bazin francez nu putea cuprinde un bastiment de această mărime.

—oxo❖oxo—

S'a descoperit un medicament contra febrei aftoase

Copenhaga, 17 (Rador). — **Se anunță că în urma unor îndelungate experiențe, a fost descoperit un medicament de mare efect împotriva epidemiilor de febră aftoasă.**

Grație acestei descoperiri, febra aftoasă a dispărut aproape complet din Danemarca.

Sir Reginald Hoare, ministrul Angliei, chemat in alt post

Un bun prieten al României, sir Reginald Hoare, ministrul Marei Britanii la București, ne părăsește. Noul ministru, d. Reginald Leeger, pentru care guvernul român a acordat, la cererea guvernului britanic, agrementul, va veni peste câteva zile în Capitală.

In tot timpul cât a reprezintat țara sa în România, sir Reginald Hoare s'a străduit și a reușit pe deplin să strângă relațiile de prietenie între Marea Britanie și țara noastră. Adânc convins că această prietenie poate fi egal de folositoare pentru ambele țări, sir Reginald Hoare a căutat să profite de toate prilejurile pentru a da, prin activitatea d-sale, prin precisiunea informațiilor și prin sfaturile sale, un impuls relațiilor anglo-române și în deosebi celor economice, care sunt temeiul permanent al prieteniei între state. Diplomat fin, plin de tact, de o discreție elegantă și întrebuințată atunci când era necesară, sir Reginald Hoare a reprezintat cu distincțiune și cu reale foloase țara sa în România, ani îndelungați. D-sa a sprijinit, cu căldură și convingere, activitatea asociației Anglo-Române, acordând toată atenția nea raporturilor intelectuale între cele două țări. Prieten sincer al României, sir Reginald Hoare s'a bucurat la noi de simpatii unanime care îl vor însoți și în noul post la care este chemat de guvernul său.

SIR REGINALD HOARE

Spațiul nostru vital

de N. BATZARIA

Lămuresc numaidecât că, întru cât ne privește pe noi, românii dau expresiunei „spațiu vital", pusă nu de mult în circulație, înțelesul cel mai inofensiv, cel mai pașnic posibil. Nu este vorba de vreun „spațiu vital", care să aducă drepturilor legitime ale altor state și popoare o atingere cât de mică. Despre ce anume este vorba și ce vroim să înțelegem prin „spațiul vital românesc" se va arăta în rândurile ce urmează.

Am înaintea mea primul număr din „Buletinul Camerei de comerț româno-siro-libaneze". Răsfoindu-l, văd cum se desfășoară schimburile comerciale între România, de o parte, Siria și Libanul, de partea cealaltă. Mă opresc în deosebi la tabloul în care sunt înșirate mărfurile și articolele exportate din România și constat, cu un sentiment de mulțumire, că, mai întâi, cifra exportului românesc în aceste țări ale Orientului asiatic este în con-

(Continuare in pag. 2-a)

Statele mici ale Europei

Anacronisme și compromisuri politice moderne

de R. SEIȘANU

Există în Europa câteva „state" mici, sub titlul de republică, principat, ducat, teritor sau oraș „liber", „posesiune" și chiar „domeniu", care, prin originea lor, prin organizarea lor politică și prin situația lor geografică prezintă particularități și caracteristici dintre cele mai ciudate, dacă luăm în seamă principiile moderne ale dreptului internațional public. Unele dintre aceste microorganisme politice, care fac totuși figură de „state", sunt rămășițe ale regimului feudal din evul mediu; altele au apărut în epoca modernă pe baza unor tratate sau compromisuri politice. Cum au putut și pot să-și prelungească existența lor cele dintâi, în noua Europă de drept și cum s'au creat celelalte în epoca modernă, în afară de principiile ce domină dreptul internațional public? Explicațiile diferă de la caz la caz. Unele sunt de ordin tradițional, altele de ordin politic și strategic.

Statul liber, sau „Orașul liber" Danzig — mărul discordiei dintre Germania și Polonia — e creațiunea modernă a tratatului dela Versailles.

El are o suprafață de 1963 kmp. cu o populație de aproape 400.000 de locuitori, majoritatea germani.

Creațiunea lui a fost impusă de necesitatea de a asigura Poloniei renăscută, un acces liber și sigur la marea Baltică, în regiunea Danzigului, dar fără ca teritoriul respectiv să fie încorporat în statul său, spre a nu se călca principiul naționalităților.

Din această cauză s'a dat acestui teritor— pe baza dispozițiilor tratatului dela Versailles și a convenției din 9 Noembrie 1920, — o organizație specială. Teritoriul a fost pus sub protecția și garanția Societății Națiunilor; afacerile interne ale Danzigului sunt conduse de înaltul comisar al Ligii Națiunilor de acord cu Senatul; afacerile externe sunt conduse de Polonia, care are drepturi speciale asupra vămilor, căilor de comunicație, poștelor și telegrafelor și în portul Danzig.

După părerea experților Societatea Națiunilor nu poate asigura apărarea acestui teritor, decât prin mandat, iar Polonia ar fi singura putere indicată să organizeze apărarea lui pe baza mandatului ce l-ar primi din partea Societății Națiunilor.

Din cauza organizației politice ciudate a Danzigului, juriștii nu sunt fixați asupra poziției sale internaționale. Unii, îl consideră un stat fără suveranitate; alții îi atribue o suveranitate redusă la extrema limită. Unii, îl caracterizează „comunitate internațională"; iar alții, terito-

(Continuare in pagina 2-a)

In capitala Slovaciei, va fi instalat un comandant militar german

Londra, 17 (Rador). — Corespondentul din Berlin al ziarului „Times" transmite:

„Din surse neoficiale dar demne de toată încrederea, un gare și germane, se afirma Miercuri seara că un comandant militar german va fi instalat la Bratislava într'un viitor apropiat.

La Bratislava se poate constata de câtva timp un tot mai mare număr de ofițeri germani.

Târgurile și satele din valea ce duce spre Polonia sunt întesate de trupe, în special târgurile Trencin și Silina. Toate drumurile ce duc spre Silina, cea mai importantă intersecție de căi ferate dn Slovacia, sunt interzise traficului civil.

Noulle fortificații din valea Vah sunt complet echipate și ocupate de trupe și toate șoselele ce duc spre frontiera polonă sunt interzise populației civile pe mai mulți kilometri de la graniță".

Moțiunea pentru un armistițiu european a fost depusă la congresul Uniunii parlamentare dela Oslo

Oslo, 17 (Rador). — In ședința de Joi a congresului Uniunii interparlamentare, deputatul american Hamilton Fish a depus moțiunea anunțată, prin care propune să se facă o intervenție pe lângă guvernele Angliei, Franței, Germaniei și Italiei pentru a le determina să încheie un armistițiu de 30 de zile sau și mai mult, în vederea reglementării conflictelor internaționale prin arbitraj, mediațiune sau alte mijloace pacifice.

Consiliul Uniunii va hotărî mâine dacă moțiunea va fi sau nu pusă la vot.

Maiorul Anthony Eden la manevre

Fostul ministru de externe al Marei Britanii, d. Anthony Eden, a îmbrăcat uniforma militară pentru a lua parte la manevre, având gradul de maior. Iată-l aci în fruntea batalionului său.

SCRISORI DIN PARIS

Războiul nervilor continuă

Sacha Guitry și Paul Reynaud

de RENE SAIVE

Paris, August

Evenimentele internaționale n'au turburat de loc liniștea Parisului. Călătoria d-lui Forster, conversațiile italo-germane, conflictul din Extremul Orient au emoționat mai puțin, în cursul ultimelor săptămâni, opinia publică decât extraordinara aventură a celebrului tablou al lui Watteau, „L'Indifférent", care, după cum se știe, a fost furat din muzeul Luvrului și restituit apoi de către hoț.

Să însemne oare aceasta că parisianul se dezinteresează de soarta Europei? Nici de cum! Toată lumea continuă să observe situația, fără să se enerveze însă.

Pentru moment, de altfel, parisienii nu se gândesc decât la vacanță. După o lună posomorâtă, așa cum a fost Iulie și începutul lui August, soarele de vară și-a făcut din nou apariția. Căldura lui a făcut ca lumea să se îndrepte spre plaje și la țară. Parisienii au golit Parisul. Dar câți provinciali și mai ales câți englezi au început să debarce la Paris.

Ah! „războiul nervilor" nu prea turbură pe francezi!

*

Guvernul resfrânge cu fidelitate splendida seninătate a populației. D. Daladier, după cum s'a și prevăzut de altfel, a prorogat legislația actuală a Camere, care va lucra astfel până în 1942, iar măsura aceasta n'a trezit decât polemici mărunte.

In același timp, și ca să arate că Franța era în stare să susțină și alte eforturi decât acelea militare și financiare, guvernul a luat în favoarea familiei un anumit număr de măsuri extrem de importante. Este vorba, după cum se știe, de a încuraja natalitatea și de a favoriza în special dezvoltarea demografică a satelor. „Codul familiei" care a fost publicat de curând era cerut dealtfel de multă vreme de nenumărate asociații, alarmate de depopularea Franței. Codul acesta intră în vigoare într'un moment în care toate guvernele par hipnotizate de chestiunea armamentelor. Iată un fapt neașteptat, dar în același timp foarte reconfortant.

*

Și fiindcă veni vorba de armamente, iată o mică anecdotă al cărei erou este inenarabilul Sacha Guitry.

Celebrul autor-actor a primit de curând foaia de impunere. A citit-o, după cum își poate închipui oricine, cu multă atenție, dar când a luat cunoștință de suma pe care urma s'o plătească, a găsit „factura" atât de urcată încât și-a luat pălăria și s'a dus glonț la ministrul finanțelor.

D. Sacha Guitry nu face anticameră.

D. Paul Reynaud, foarte ama-

(Continuare in pag. 2-a)